

Samenvatting: Bildung en democratie

Democratie en Bildung - een concept

Als concept houden "Democratie en Bildung" verband met het hoe en wat van onderwijs- en leerprocessen en omvatten zij alle aspecten van de ontwikkeling van individuen, de ontwikkeling van gemeenschappen en de ontwikkeling van samenlevingen, via de ethische aspecten en de emotionele en wetenschappelijke dimensies ervan. Het gebruik van de Bildung-benadering binnen het democratisch onderwijs legt verbanden tussen democratische instellingen, het begrijpen en gebruiken van democratische rechten en het vermogen van het individu/de samenleving om in te grijpen, weerstand te bieden en te veranderen. Bildung in het democratisch onderwijs kan ook de diversiteit van de Europese identiteit beschermen door democratische processen op alle niveaus van activering en beïnvloeding op te nemen.

Democratie-educatie is gebaseerd op het historische concept en begrip van democratie in haar drie verschillende dimensies:

1. de ontwikkeling van democratische instellingen,
2. de ontwikkeling van democratische grondrechten, sociale rechten en mensenrechten, en
3. de ontwikkeling van het potentieel voor democratische interventie en verandering.

Wij brengen het bovenstaande in verband met het inzicht dat volwasseneneducatie historisch gezien een voertuig is geweest voor het experimenteren en uitvoeren van concepten van een egalitair en bevrijdend onderwijs. Voorts is het volwassenenonderwijs een plaats van integratie geweest, een plaats waar de bevindingen worden besproken en geëvalueerd en open gemeenschappen worden bevorderd (cf. Freire 1972).

Het discours over volwasseneneducatie, de kernbegrippen, de taken en de functies ervan worden in wezen vormgegeven door supranationale organisaties. Wat de relatie tussen volwasseneneducatie en democratie of democratische ontwikkelingen betreft, springen UNESCO, de Raad van Europa, de Europese Unie en de OESO in dit verband in het oog.

Bildung heeft voor ons betrekking op het individu, maar ook op de samenleving; het moet worden opgevat als een relatie tot zichzelf, maar ook tot 'de wereld'. Leven met mondiale problemen, vluchtelingen crises, economische crises en ecologische crises vragen van ons dat we onze morele gevoeligheid en ons empathisch vermogen ontwikkelen tot een mondiale vaardigheid om vanuit een mondiaal perspectief te kunnen denken en voelen en besluiten te kunnen nemen. Op basis van ons onderzoek hebben we gezien dat democratisch onderwijs de potentie heeft om een middel te zijn voor machtsverdeling tussen burgers en machtsstructuren vanwege ethiek (rechtvaardigheid, gelijkheid, mensenrechten), resulterend in het mede vormgeven van het narratief als een voortzetting van de erfenis van waarden.

Democratie en concepten van holistische Bildung zijn historisch met elkaar verbonden in hun verwijzing naar meervoudige contexten van het dagelijks leven.

Democratie vereist kritisch denken en kennis over institutionele manieren en de mogelijkheden van participatie. Onderwijs is in zoverre nodig als onderdeel van de weg en de praktijk van het zoeken naar oplossingen die niet bij voorbaat vaststaan en die gekenmerkt worden door tegengestelde meningen.

Voorbeelden van goede praktijken:

Verbetering van de democratische participatie: Participatieve begrotingen - Catalonië | Het project maakt directe deelname van burgers aan de voorbereiding van overheidsbegrotingen mogelijk, door hen te betrekken bij het nadenken over behoeften, het vaststellen van eisen en het stellen van prioriteiten aan begrotingen, alsmede bij het toezicht op de verantwoording van regeringskeuzes. | Meer informatie: <http://acefir.cat>

Train de trainer databases en materiaalbanken: Epic Light - Finland | Epic Light publiceert media-inhoud die is gemaakt door jongvolwassenen die voor verschillende uitdagingen in hun leven staan. Alle activiteiten vinden plaats in peergroups. Epic Light wil zowel de makers als het publiek motiveren en sterker maken. | Meer informatie: <https://mieletontavaloa.fi/english/>

Volwasseneneducatie, onderwijs en cursussen: Dorpsuniversiteit - Estland | "Kodukant" moedigt breed gedragen, wettelijk opgerichte dorpsorganisaties aan, die activiteiten in hun omgeving kunnen stimuleren en coördineren, lokale gemeenschappen kunnen mobiliseren en hen kunnen aanmoedigen om zich meer te organiseren. | Meer informatie: <https://kodukant.ee/en/>

Volwasseneneducatie en -cursussen: Autonome Schule Zürich (ASZ) - Zwitserland | De ASZ is een zelfgeorganiseerde en onafhankelijke school waar alle belangrijke beslissingen één keer per maand in een plenaire vergadering worden genomen. Of het nu gaat om een vrijwillige leraar of een deelnemer, iedereen wordt gelijk gewaardeerd in de besluitvorming. Meer informatie: <https://www.bildung-fuer-alle.ch>

Aanbevelingen:

[Het "macroniveau" - beleid, maatschappelijk middenveld, enz.](#)

Inzicht in democratische rechten en vooral het vermogen om deze toe te passen en in te grijpen, weerstand te bieden en middelen te veranderen. Dit begrip moet worden ingebed in een passende context, die ruimte laat voor visies, maar ook een realistische beoordeling van machtskwesties en ongelijkheden.

→ Democratie moet geleerd worden. | Bildung is een recht voor iedereen. | Transnationale samenwerking is essentieel voor een verenigd Europa.

[Het "mesoniveau" - Gemeenschap](#)

Heeft betrekking op hoe democratie-educatie de omgang en interactie met de lokale omgeving bevordert. Het kan hierbij gaan om projecten en voorbeelden als aanbieders van democratie-educatie, ondersteuners van engagement, moderators van netwerken, maar ook als dienstverleners aan de politiek of maatschappelijke organisaties.

→ De kracht van de gemeenschap is onmetelijk. Volwasseneneducatie moet helpen bij het bepalen van onze rol als burger. | Hoe democratisch zijn de organisaties voor volwassenenonderwijs?

[Het microniveau - cursussen](#)

De inhoud en methoden die door de opleiders worden onderwezen en toegepast en de behoeften van de cursisten door een participatieve opvatting die aansluit bij de realiteit van het leven van de deelnemers,

bijv. acceptatie van verschillende individuele belangen, persoonlijke behoeften aan democratisch onderwijs en de bereidheid van de deelnemers om betrokken te raken bij politieke processen.

→ Democratisch onderwijs moet rekening houden met individuele belangen en behoeften. | Focus op democratisch onderwijs | Democratie in de klas in de praktijk brengen